

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci **žalobkyně: L. D.**, zastoupené Mgr. Ervínem Perthenem, advokátem se sídlem Hradec Králové, Velké náměstí 135/19, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, proti rozhodnutí ze dne 3. 4. 2003, č. j. OAM-975/VL-19-19-2003, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 2. 2004, č. j. 24 Az 1194/2003-25,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 2. 2004, č. j. 24 Az 1194/2003-25, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 3. 4. 2003, č. j. OAM-975/VL-19-19-2003, žalovaný zamítl žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobkyně citovala řadu ustanovení správního řádu, která žalovaný v řízení porušil, a trvala na tom, že splnila zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu nebo alespoň pro vztažení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Ke skutkovým důvodům odkázala na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a další spisový materiál. Navrhla, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě žalobu zamítl rozsudkem ze dne 23. 2. 2004. V řízení před správním orgánem neshledal krajský soud vady vytýkané žalobkyní ani jiné vady, pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit; v odůvodnění rozsudku se rovněž ztotožnil se žalovaným v tom, že důvody uplatněné žalobkyní nejsou podřaditelné pod žádný z důvodů pro udělení azylu. Ze správního spisu vyplynulo, že žalobkyně žádost o azyl odůvodnila jednak obavami z výhrůžek věřitelky a dále legalizací pobytu v ČR. Žalovaný po provedeném

řízení usoudil, že žádost o udělení azylu je zjevně nedůvodná, neboť žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, a krajský soud mu dal po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rámci žalobních bodů svým rozsudkem za pravdu.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas kasační stížnost založenou na důvodu uvedeném v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Uvedla, že napadené správní rozhodnutí nemá náležitosti stanovené v § 47 odst. 5 správního řádu, neboť není podepsáno oprávněnou osobou a nemůže tedy mít účinky správního rozhodnutí. V daném případě byl totiž stěžovatelce doručen toliko stejnopis rozhodnutí, kde na místě podpisu oprávněné osoby bylo pouze úřední razítko a jediným podpisem byl podpis blíže neidentifikovatelné osoby v kolonce „za správnost“. V tomto případě se dokonce nemůže vůbec jednat o rozhodnutí, nýbrž tato vada zakládá dokonce nicotnost tohoto správního aktu, již je soud povinen řešit i bez návrhu účastníka. Všechny náležitosti správního rozhodnutí musí přitom rozhodnutí o udělení či neudělení azylu mít, neboť účastníku je doručováno přímo rozhodnutí, na rozdíl například od úpravy v občanském soudním řádu, podle něhož je účastníkům doručován pouze stejnopis soudního rozhodnutí, u kterého lze podpis předsedy senátu nahradit úředním razítkem a podpisem osoby odpovědné za správnost stejnopisu. Dále argumentovala analogií s nedostatky akceptace návrhu smlouvy v občanském právu a uvedla rovněž, že danou argumentaci pouze vyjadřuje svůj zájem na právní jistotě účastníků správních řízení, neboť za dané podpisové situace není jisté, zda rozhodnutí opravdu vydala pověřená osoba nebo zda bylo vydáno pouze osobou, která je uvedena v kolonce „za správnost“. Uvedeným postupem by mohlo dojít k závažným vadám dalšího řízení, např. v případě, že by pro nedostatečnou identifikaci rozhodujících osob nemohl účastník uplatnit námitku podjatosti, pokud by se účastnily rozhodování v dalším stupni.

Dále brojila proti porušení § 33 odst. 2 správního řádu žalovaným, když jí oznámil pouze možnost doplnění předložených zpráv, ale neupozornil ji, že se chystá rozhodnout a že má možnost předkládat i další důkazy. To mohlo způsobit nezákonnost napadeného rozhodnutí žalovaného.

Namítla též nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívající v tom, že krajský soud rozhodl pouze o nákladech účastníků řízení, ale opomněl rozhodnout o nákladech řízení státu dle § 60 odst. 4 s. ř. s., přestože mu § 61 s. ř. s. povinnost rozhodnout o povinnosti nahradit náklady řízení ukládá.

Ze všech uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Závěrem žalobkyně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že stěžovatelka v průběhu řízení neuvedla žádný důvod, který by se dal podřadit taxativně vymezeným důvodům udělení azylu podle § 12 zákona o azylu; zmiňovala pouze okolnosti ekonomického charakteru a snahu o legalizaci pobytu v ČR. K otázce namítané absence podpisu oprávněné osoby žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 13/2004-51, podle něhož se nejedná o vadu, která by způsobovala nicotnost rozhodnutí, jestliže správní spis obsahuje rozhodnutí, na němž žádná z předepsaných náležitostí správního rozhodnutí nechybí. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že tato je v jednom z bodů důvodná.

Nejzávažnější námitkou stěžovatelky proti napadenému rozsudku je dovozovaná nicotnost správního rozhodnutí, k níž měl soud přihlídnout z úřední povinnosti. Nicotnost rozhodnutí spatřovala stěžovatelka v absenci podpisu oprávněné osoby dle § 47 odst. 5 správního řádu na rozhodnutí, které jí bylo doručeno. Ani v tomto bodu Nejvyšší správní soud

názor stěžovatelky do důsledku nesdílí, stížní bod však považuje za zčásti důvodný. Nicotnost správního rozhodnutí způsobují typicky takové vady, které spočívají např. v rozhodování absolutně nekompetentním orgánem (viz. např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 3. 1995, č. j. 7 A 129/1994), rozhodování podle právního předpisu, který byl přede dnem rozhodnutí o odvolání bez náhrady zrušen (viz. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 8. 1994, č. j. 6 A 90/1993) či absolutní nedostatek zákonem předepsané formy (viz. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 2. 2000, č. j. 5 A 26/1999).

Nejvyšší správní soud zjistil, že ve správním spisu je uložen originál napadeného rozhodnutí správního orgánu s razítkem a uvedením jména, příjmení a funkce oprávněné osoby, avšak bez jejího podpisu. Rozhodnutí je podepsáno pouze v rubrice za správnost, přičemž podpis byl učiněn pracovnící Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra K. K. Zda je jmenovaná oprávněna za ředitele Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra PhDr. T. H. podepisovat správní rozhodnutí, nelze ze spisu zjistit. Krajský soud k této otázce žádná zjištění nečinil.

V daném případě není sporu o tom, že v napadeném rozhodnutí správního orgánu chyběla jedna z náležitostí uvedených v § 47 odst. 5 správního řádu, který požaduje, aby byl v písemném vyhotovení rozhodnutí uveden také orgán, který rozhodnutí vydal, přičemž toto rozhodnutí musí být opatřeno úředním razítkem a podepsáno s uvedením jména, příjmení a funkce oprávněné osoby. Zde podpis označené oprávněné osoby chybí a uveden je pouze podpis „za správnost“. Tuto vadu ovšem samu o sobě nelze považovat za natolik intenzivní, aby založila přímo nicotnost správního rozhodnutí. Za nicotné by toto rozhodnutí mohlo být považováno pouze tehdy, kdyby se posléze ukázalo, že absence podpisu oprávněné osoby odráží fakt, že rozhodnutí bylo vydáno zcela bez vědomí této oprávněné osoby.

Dříve tedy, než bude moci být učiněn závěr o případné nicotnosti správního rozhodnutí, je třeba uvedenou otázku došetřit. Krajský soud se jí však nezabýval, ač tak učinit měl. Lze totiž přisvědčit stěžovateli, že k případné nicotnosti správního rozhodnutí musí soud přihlížet z úřední povinnosti. Jestliže se v daném případě vyskytly pochybnosti, zda napadené správní rozhodnutí je podepsáno oprávněnou osobou a zda ve svém důsledku je projevem vůle správního orgánu směřujícím k úpravě právního postavení stěžovatele, byl krajský soud povinen učinit v tomto směru příslušná skutková zjištění. Vadný postup krajského soudu v této otázce je naplněním důvodu kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pro jinou vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Oproti tomu namítanou nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku z důvodu nerozhodnutí v otázce náhrady nákladů řízení, které platil stát, Nejvyšší správní soud neshledal. Podle § 60 odst. 4 s. ř. s. má stát proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků. Přičemž podle § 59 odst. 2 s. ř. s. stát platí náklady vynaložené na svědecké, znalečné, tlumočné a jiné náklady spojené s dokazováním. Pomine-li Nejvyšší správní soud skutečnost, že žalobkyně byla v řízení před krajským soudem osvobozena od soudních poplatků a již z tohoto důvodu státu právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo, pak ze soudního spisu vyplynulo, že stát žádné výše specifikované náklady neplatil. Výrok o právu, které nevzniklo, by tak v daném případě byl zjevně nadbytečný. Krajský soud proto nepochybil, když o předmětném právu nerozhodl samostatným výrokem.

Z výše uvedených důvodů se již Nejvyšší správní soud nezabýval důvodem kasační stížnosti dovozuje vady řízení před správním orgánem v porušení § 33 odst. 2 správního řádu žalovaným.

Vzhledem k tomu, že kasační stížnost byla shledána důvodnou, Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm, vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. května 2005

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu

